

Hvilke familietilbud trenger de yngste

Hvilke erfaringer har vi gjort oss i Stavanger

Erfaringer vi har gjort i forhold til ungdomsgruppene

- Alder ; 14-18 år
- Vi har hatt 4 grupper i løpet av 8 år
- 23 familier
- Samtlige ungdommer hadde en psykoselidelse
- 3 familier sluttet etter 1 år
- 1 familie begynte aldri i gruppen
- 3 pasienter var med av og til
- 2 pasienter deltok aldri i gruppen

Hvordan har vi jobbet i gruppene

- McFarelane`s modell
- 5 familier i hver gruppe, opptil 20 personer
- Kan være problem for ungdommer som ikke er så taleføre når de må forholde seg til så mange personer
- Mary O`Brien (CAPPS) anbefaler 5 – 7 familier i hver gruppe
- Viktig å finne balansegang mellom det friske og det ”syke”
- Viktig å fokusere på positive opplevelser. Blant annet kan en spørre i runden om hva som går fint for ungdommen nå, hva mestrer du og lignende
- Vanskelig for ungdommen å få fokus direkte på seg
- Flere har samme problemstilling for eksempel: økonomi, skole, løsrivning fra hjemmet.
- Småbolker med undervisning

Hva blir spesielt med en ungdomsgruppe

- Sammensetting av gruppen
- Stort sett samme alder på grunn av modenheten
- Temaene er forskjellige i forhold til alder
- Forskjell på dialogen til en 14 åring kontra en 18 åring
- Diagnoser

Tiden – hvor lenge skal gruppen holde på

- 2 år
- Ungdommene dropper ofte ut etter 1 år
- I to av gruppene sluttet 2 ungdommer etter 1 år
- Mary O`Brien gjorde en undersøkelse i forhold til ungdom mellom 12 og 22 år
- Samtlige ungdommer hadde prodromaltegn
- De startet med 29 familier
- 16 familier fullførte gruppene
- Varighet 9 måneder

Ungdomskvelder

- Skaper trygghet
- Blir bedre kjent
- Ungdommene føler seg friere
- Lettere å snakke om vanskelige ting uten pårørende tilstede
- Undervisning
- Mary O`Brien sier derimot at nettopp det å være sammen i gruppen er med på å skape mer forståelse mellom ungdommene og pårørende

Pårørende kvelder

- Ønsket egne foreldrekvelder
- Ønske om å få "luftet" ut frustrasjoner
- Lite forståelse fra "storfamilien":
- "Dere syr puter under armene"
- "Lediggang er roten til alt ondt"
- "Stressreduksjon" fra hjelpeapparatet
- Krisehjelp i forhold til diagnose
- Ønske å diskutere forhold til søsken
- Ønske om å diskutere hvordan det å ha et alvorlig sykt barn virker inn på parforholdet
- De **ønsket ikke** å belaste ungdommene med sin egen bekymring

Hvilke tema ble tatt opp i gruppene

- Ungdommene:
  - motivasjon til å ta medisiner
  - mas fra foreldrene
  - aktiviteter – hvordan klare å komme seg ut
  - venner – hvor går en for å treffe nye mennesker
  - hvordan takle søtsuget/mathunger
  - hvordan få dagen til å gå
  - hvordan komme seg på skole
  - hva kan jeg gjøre når mine varselsignaler øker
  - hvordan skal jeg ta ansvar for medisinene

Hvilke tema ble tatt opp

- Pårørende
  - hvordan motivere ungdommen til å ta medisiner
  - hvordan unngå tilbakefall
  - hvordan takle juleselskap
  - hvordan takle det når ungdommen har en dårlig periode
  - hvordan takle det når ungdommen får seg kjæreste

Evaluering

1. Hvilken betydning har det hatt for deg å delta i familiegruppe?
  2. Hvor viktig har det vært for deg å møte andre i samme situasjon?
  3. Hvilket utbytte fikk du av undervisnings dagen/kvelden?
- 1. Pårørende svarte at det hadde **stor** betydning.
  - Mens ungdommen syntes det hadde **liten** betydning
  - 2. Pårørende svarte at det var **viktig**
  - Mens ungdommen svarte at det var **litt viktig**
  - 3. Pårørende hadde **mye utbytte** av undervisningsdagen
  - Mens ungdommen hadde **noe utbytte**

Evalueringen fortsetter

4. Hvor viktig har problemløsningen vært for deg?
  5. Har du fått løst noen av dine problem ved hjelp av denne metoden?
  6. I hvilken grad har du hatt hjelp av gruppen og det du har lært der i forhold til å forebygge tilbakefall?
4. Problemløsningen var **litt viktig** både for pårørende og ungdommen
  5. Samtlige svarte at de hadde fått løst **noen** av sine problemer gjennom problemløsningsmetoden
  6. Noen syntes de hadde fått **stor grad** av hjelp til å forebygge tilbakefall
- Mens andre svarte at de hadde fått **liten grad** av hjelp. Her varierte det like mye både hos pårørende og ungdommene

Evalueringen fortsetter

7. Hvor stor betydning har det hatt for deg at gruppen har hatt fast struktur?
8. Du/dere har lært en del om psykoser, mestring og medisiner. Er det noe du/dere savner eller hadde ønsket mer kunnskap om?

7. Strukturen i gruppen har hatt **stor betydning** for pårørende, mens ungdommen syntes den hadde **liten betydning**
8. De fleste deltakerne ønsket **mer undervisning**

Tilbakefall / sårbarhetsøkning

- I to av gruppene var det 5 ungdommer som ikke hadde tilbakefall i løpet av de to årene gruppene varte
- I begge disse gruppene ble det fokusert mye på hva hver enkelt kunne gjøre når de fikk økte varselsignaler

Funksjonsøkning

- I den ene gruppen flyttet 3 av ungdommene ut fra hjemmet
- 1 av ungdommene er i dag samboer og har fått barn
- 1 ungdom har fullført videregående skole og fungerer godt i deltidsjobb
- 1 av ungdommene er aktiv i Fontene huset og bor i leilighet med oppfølging fra kommunen
- I den andre gruppen var det en ungdom som flyttet i egen leilighet. Hun fullførte også videregående skole
- Her var det også en ungdom som nå bor i leilighet med oppfølging fra kommunen

Faglige utfordringer

- Ungdommene er unge og ofte svært umodne
- Få alle til å si noe i så stor gruppe
- Hvordan få fram gode problemstillinger
- Ivareta hver enkelt gruppemedlem

Hva har vi fått til

- Vi har fått ned Expressed Emotion
- Vi opplever at pårørende overlater mer og mer ansvar til ungdommen selv
- Vi opplever at ungdommene blir mer aktive og gjør bruk av sine resurser
- Vi fokuserer mye på positive ting
- Vi opplever at samtlige gruppemedlemmer tar til seg lærdom i forhold til stress/sårbarhetsmodellen
- Vi opplever at ungdommene får det bra i hverdagen sin

Takk for meg

- Og lykke til i flerfamiliearbeidet med de aller yngste